

Διδαχή από τον οσιακό βίο του Αγίου Νικηφόρου του λεπρού

/ [Ορθόδοξες Προβολές](#)

Αρχιμ. Δημήτριος Καββαδίας/ pemptousia.gr

Ο κατά κόσμον Νικόλαος Τζανακάκης εγεννήθη στο ορεινό χωριό Σηρικάρι των Χανίων που ανήκει στην Ιερά Μητρόπολη Κισάμου και Σελήνου, κατά το έτος 1890. Στο χωριό αυτό τελείωσε το δημοτικό σχολείο. Οι πτωχοί ξωμάχοι γονείς του πέθαναν ενόσω ήταν μικρός. Τότε τον ανέλαβε ο πάππος του Ιωάννης. Στα δεκατρία του χρόνια πτωχός και απελπισμένος ηναγκάσθη να φύγει από το χωριό για τα Χανιά όπου έπιασε δουλειά σε ένα κουρείο.

Ήταν τότε αρχές του εικοστού αιώνα όταν ήρχισαν να φαίνονται στο σώμα του νεαρού εφήβου τα πρώτα σημάδια της βιβλικής ασθένειας της λέπρας (η οποία κατ' ευφημισμὸν λέγεται ιερά νόσος) που μόνο το άκουσμά της προκαλούσε τον φόβο και την απέχθεια. Τι κι αν κάποιοι την ονόμασαν νόσο του Χάνσεν; Όλοι την ήξεραν για με-ταδοτική αρρώστια και τους ντόπιους ή ξενοφερμένους ασθενείς

τους απομόνωναν στο θρυλικό νησί της Σπιναλό-γκα όπου εκμετρούσαν το ζην υπό άθλιες συνθήκες. Είχαν περάσει 20 αιώνες από τότε που ο Θεάνθρωπος θερά-πευσε τους 10 λεπρούς και όμως η αρρώστια έκανε ακό-μη μεγάλη θραύση...

Μετά μια τριετία, όντας 16 ετών, ο Νικόλαος και με εμφανή πλέον τα σημάδια της λέπρας πήρε μια μεγάλη απόφαση.* Για να αποφύγει τόν καταναγκαστικό εγκλεισμό του στην Σπιναλόγκα έφυγε ατμοπλοϊκώς για την Αίγυπτο. Η πόλη της Αλεξάνδρειας του προσέφερε την απόδραση από την κλειστή κοινωνία του νησιού και ένα καλύτερο μεροκάματο στην ίδια πάντα δουλειά. Ο καιρός περνούσε και ο νεαρός Νικόλαος ηύξανε κατά την ηλικία και την εμπειρία. Παράλληλα δυστυχώς ηύξαναν και τα ίχνη τής ασθένειας στα χέρια και το πρόσωπο του...

Με την μεσολάβηση ενός Αρχιερέως του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας που ήταν Χιώτης στην καταγωγή, έφυγε για το μυροβόλο νησί της Χίου όπου υπήρχε οργανωμένο λωβοκομείο (λεπροκομείο). Ιερέας και πνευματικός στον 'Ιερό Ναό του Αγίου Λαζάρου του Ιδρύματος αυτού ήταν ό ενάρετος Γέρων Άνθιμος Βαγιανός, ο ύστερον κτίτωρ της Μονής Παναγίας τής Βοηθείας και νυν Άγιος της Εκκλησίας μας. Ο ευλαβής λοιπόν Γέρων Άνθιμος με πί-στη στον Θεό και μεγάλη συνέπεια ετελούσε τα καθήκο-ντα του στον ιερό Ναό, τον όποιο είχε διά τής ζωοποιού προσευχής του μεταβάλει σέ ιερό προσκύνημα. Στον Ναό αυτό είχε στεγάσει την θαυματουργό εικόνα τής Πανα-γίας τής Υπακοής, την οποία ασήμωσε ιδίοις εξόδοις (δυ-στυχώς εκλάπη το έτος 2011). Τα θαύματα της Παναγίας, οι ιερές ακολουθίες που ανελλιπώς ετελούντο εδώ, το ιε-ρό κήρυγμα και κυρίως το μυστήριο τής ιεράς εξομολογήσεως, μετέβαλαν τον για πολλούς καταραμένο τόπο σε σταθμό πνευματικής αναγεννήσεως. Στο ίδρυμα όλο το 24ωρο εισήρχοντο άνθρωποι για να προσκυνήσουν και να εξομολογηθούν. Εδώ κατέφυγαν άνω των 30 μοναχές. πρόσφυγες από τις χαμένες πατρίδες, οι οποίες υπετάχθησαν στον Άγιο Άνθιμο και του ζητούσαν να τις αποκαταστήσει σε Μονή.

Νέοι και νέες καθοδηγήθηκαν από τον Άγιο και έκαμαν σωστές οικογένειες ή ετράνωσαν την μοναχική τους κλίση. Ο τόπος λοιπόν αυτός ήταν ιδιαίτε-ρα καρποφόρος για ψυχές με την φλόγα του Χρίστου μέ-σα τους. Το όλο κτίριο ευρίσκεται αραδιασμένο σε μία πλαγιά ανάμεσα στα βουνά. Φτιάχτηκε για να καλύψει την οδύνη των πασχόντων από την κοινή θέα. Σήμερα, αν και εγκαταλελειμμένο το ίδρυμα πάνω από 50 χρόνια, φέρει ανεξίτηλη την σφραγίδα της ιερότητας. Όταν το επισκεφθήκαμε, είχαμε την αίσθηση ότι εισερχόμεθα σε Ιερά Μονή. Αρχικά υπάρχει πυλώνας με σιδερένια πόρτα με την επιγραφή «Άσυλο λεπρών, 1378» διότι το ίδρυ-σαν αρχικά οι Ενετοί τον 14ο αι. Αργότερα ένα τοξωτό πρόπυλο στο οποίο δεσπόζει η εικόνα τής Παναγίας με τους Αγίους Λάζαρο και Ζωτικό τον ορφανοτρόφο δεξιά και αριστερά της και μετά κήποι με

εσπεριδοειδή και άλλα καρποφόρα. Ο ναός του Αγίου Λαζάρου στα δεξιά και πιο πίσω το κοιμητήριο. Γύρω – γύρω το θεραπευτή-ριο και οι θάλαμοι των ασθενών, το φαρμακείο και η φαρ-μακαποθήκη το εφορείο (διαχείριση), οι κουζίνες και οι τραπεζαρίες και μετά τα κελλιά των τροφίμων. Μετά ο κατεστραμμένος ναός του Γενεσίου της Θεοτόκου με το πηγάδι στην αυλή του, ο πευκώνας να απλώνεται τριγύ-ρω και τα γάργαρα νερά να κυλούν. Μία ειδυλλιακή εικό-να που συνθέτει τον χώρο πού προσέφερε χαρά και ελπίδα και ανακούφιση στον ανθρώπινο πόνο.

Στον χώρο αυτό εισήλθε ο 24χρονος Νικόλαος εν έτει 1914. Έγινε δέ δεκτός στο ίδρυμα κατόπιν της καταβολής του ποσού των 30 χρυσών λοιζίων που έκανε ειδικώς γι' αυτόν ο Άγιος Άνθιμος. Ο χώρος αυτός έμελλε να γίνει το στάδιον της νοεράς του αθλήσεως. Η συμπεριφορά του ήταν υποδειγματική κατά πάντα. Έτσι μετά διετίαν ο Άγιος Άνθιμος τον έκρινε άξιο να λάβει το μέγα και αγγελικό σχήμα των μοναχών και τον έκειρε δίδοντας του το όνομα Νικηφόρος. Στο μικρό αυτό κοινόβιο του λεπροκομείου είχαν λάβει την μοναχική κουρά και άλλοι ασθενείς. Βρήκαμε και τα ονόματα τους: Νείλος, Γαβριήλ. Συμεών, Γεράσιμος, Συμεών, Ιγνάτιος, Μακάριος και Συμεών. Μα πάνω απ' όλους ξεχώριζε για την αρετή του ο Νικηφόρος.

Ο μακάριος Νικηφόρος ήταν το τέκνον της υπακοής. Ζούσε με πολλή προσευχή, γνήσια και αδιάκριτη υπακοή, αυστηροτάτη νηστεία και πολλή εργασία στους κήπους τής Μονής. Έτρωγε ελάχιστα και το επίσης ελάχιστο νε-ρό του το έπινε μόνον κατόπιν ευλογίας που ζητούσε από τον Άγιο Άνθιμο. Η σχέση μεταξύ των δύο ανδρών ήταν σχέση πατρός και υιού. ο μοναχός Νικηφόρος έτρεφε μέ-σα στην ψυχική του μεγάλη ευλάβεια για τον Γέροντά του και δεν θύμωνε ούτε οργίζετο όταν ο Άγιος τον «μάλωνε» για το συμφέρον τής ψυχής του. Η αγιογράφος μονα-χή Ευφροσύνη της Μονής της Παναγίας της Βοηθείας μαζί με την μητέρα της, διηγείτο τα έξης: «Στο πέρας του Όρθρου και προ της Θείας Λειτουργίας ο Άγιος Άνθιμος ήθελε να διαβάζονται οι ώρες για να προσκομίζει με άνεση τα εκατοντάδες ονόματα που εδιάβαζε στην αγία Πρόθεση». Τότε ό μοναχός Νικηφόρος απήγγειλε με τόνο μεγαλοπρεπείας τις ώρες, λ.χ.: «Ό Θεός εις την βοήθειάν μου πρόσχες...». Τότε ό Γέροντας φώναζε από το ιερό: «Κενόδοξε, κενόδοξε!». Αμέσως ο μοναχός Νικηφόρος έβαζε επί τόπου εδαφιαία μετάνοια με το μέτωπο στο δάπεδο και φώναζε: «Συγχωρήσατέ μου Γέροντα!»...

Με επιμέλεια περισσή κατέγραφε σε ένα τευχίδιο εν είδει καταλόγου τα θαύματα που έκανε ο Άγιος Άνθιμος με την προσευχή του και στα οποία ο ίδιος ήταν αυτόπτης. Τα περισσότερα εξ αυτών ήταν θεραπείες δαιμονιζομένων. Αρχικά τα έγραφε ο ίδιος, αργότερα όμως λόγω των ελαττωμάτων στην δράση και την αφή του τα υπαγόρευε σε άλλους για να τα γράψουν. Η ευλάβεια του αυτή τον έκανε να

μην απομακρύνεται όχι μόνο ψυχικά αλλά και τοπικά από τον Γέροντά του, ο οποίος επεμελείτο αόκνως την σωτηρία του. Και ο Νικηφόρος όμως δεν υπελείπετο στην αρετή. Προσηύχετο ολονυκτίς, έκανε απειράριθμες μετάνοιες, ελάμβανε ευλογία για το κάθε τι. Ήταν ευγενής και υποχωρητικός. Ουδέποτε φιλονικούσε, ήταν εξυπηρετικός και πρόθυμος. Δεν εθύμωνε και ταπεινός ων δεν προσεβάλλετο. Στο ναό εστέκετο ευθυτενής και ιεροπρεπής με την κατάνυξη ζωγραφισμένη στο αλλοιωμένο από την αρρώστεια πρόσωπο του. Ήταν ψάλτης εξαίρετως, ο βασικός ψάλτης του ναού. Ακόμη κι όταν έχασε το φως του, δεν απεμακρύνθη από το αναλόγιο. Έψαλλε και απήγγελλε τον Απόστολο από μνήμης.

Με τον Άγιο Άνθιμο είχαν μία ιδιαίτερη πνευματική και τρυφερή σχέση. Ο Άγιος τον «πείραζε» τρόπον τινά αποκαλώντας τον με διάφορα ονόματα. Ήταν ή παιδαγωγική γραμμή του Αγίου Ανθίμου αυτή για να απομακρύνει από την ψυχή του τέκνου του τα νέφη της αθυμίας. Διηγείται η αγιογράφος μοναχή Βερονίκη της Μονής της Παναγίας της Βοηθείας τα έξης: «Κάθε φορά που ο Γέρων Νικηφόρος ήρχετο στην Μονή μας ήταν μία πραγματική πανήγυρις για την αδελφότητά μας. Μαζευόμασταν όλες οι μοναχές στον Νάρθηκα του Καθολικού όπου τοποθετούσαμε δύο πολυθρόνες για να καθίσουν οι Γέροντες, να πάρουμε ευχή και να ακούσουμε λόγον Θεού. Τότε ο Άγιος Άνθιμος έλεγε δυνατά: «Για να δούμε τι μας έφερε σήμερα το απολωλός». Επειδή όμως τα χεράκια του είχαν αγκύλωση η αδελφή Βρυαΐνη με την εντολή του Αγίου τον πλησίαζε και άνοιγε το ρασάκι του στην μεριά του στήθους. Απασφάλιζε την παραμάνα και έβγαζε έξω το πουγκάκι του πατρός Νικηφόρου και το άδειαζε. Περιείχε λίγες δεκάρες και λίγες καραμελίτσες από την αγάπη των χριστιανών. Τότε ο Άγιος γελούσε όπως και ο «απολωλός» Νικηφόρος. Μ' αυτό τον τρόπο ο Άγιος Άνθιμος μας δίδασκε την ακτημοσύνη, καθ' ότι ο πατήρ Νικηφόρος παρέδιδε στα χέρια του Γέροντος τα πάντα και τίποτε δεν κρατούσε χωρίς ευλογία. Αυτή είναι μία βασική αρετή για τον κοινοβιάτη μοναχό. Όχι στα κρυφά και ανευλόγητα έργα που είναι του διαβόλου. Στην συνέχεια ακολουθούσε ομιλία, διάλογος των Γερόντων, κέρασμα καί ο πατήρ Νικηφόρος αποχωρούσε».

Στα 1957 το Λωβοκομείο έκλεισε και τους λίγους ασθενείς μαζί με τον π. Νικηφόρο τους έστειλαν στο Νοσοκομείο Λοιμωδών Νοσημάτων Αθηνών «η Αγία Βαρβάρα» στο Αιγάλεω Αττικής. Είναι πλέον 67 ετών και εκεί φθάνει σχεδόν παράλυτος και τυφλός. Εκεί τον αναλαμβάνει και τον εξυπηρετεί ο επίσης ασθενής μοναχός Σωφρόνιος Σαριδάκης (ο μετέπειτα Ιερομόναχος Ευμένιος), στον οποίο ο Άγιος Άνθιμος συνέστησε τον π. Νικηφόρο ως «μέγα θησαύρισμα και τέλειο μοναχό». Συν τω χρόνω με την κατάλληλη θεραπεία ο π. Σωφρόνιος εθεραπεύθη τελείως, αλλά δεν απεχώρησε του Νοσοκομείου· αφιερώθηκε στην περιποίηση των ασθενών. Έγινε και υποτακτικός του πατρός Νικηφόρου ανακουφίζοντας τον κατά

τα τελευταία χρόνια της ζωής του. Σιγά – σιγά το κελλάκι του π. Νικηφόρου έγινε ιερό προσκύνημα· πλήθος κόσμου συνέρρεαν για να πάρουν την ευχή του και να ζητήσουν καθοδήγηση.

Ενώ ήταν κατάκοιτος και το σώμα του ήταν γεμάτο πληγές και ο πόνος ήταν ο αχώριστος σύντροφός του (διότι η λέπρα «τρέφεται» με ζωντανούς ιστούς και κύτταρα), εντούτοις δεν εγόγγυζε, ήταν στερρός αθλητής της καρτερίας και η δοξολογία του Θεού δεν έλειπε από τα χείλη του. παρηγορούσε τούς θλιβομένους και ετόνωνε την πίστη των δοκιμαζόμενων. Και μόνο μια ματιά πάνω στον ζωντανό – νεκρό π. Νικηφόρο αρκούσε για να αναγεννηθεί ψυχικά και ο πλέον πορωμένος άνθρωπος. Τα μάτια του ήταν ερεθισμένα πάντοτε και η δράση του ελάχιστη, γι’ αυτό και φορούσε μεγάλα μαύρα γυαλιά. Το πρόσωπό του ήταν κυριολεκτικά φαγωμένο από την αρρώστεια, μα πάντοτε φωτεινό και πρόσχαρο. Τα χέρια του υπέφεραν από αγκυλώσεις στα πόδια του ήταν παράλυτα. Και όμως, δεν το «έβαζε» κάτω. Ήταν ευγενής και γλυκομίλητος, σκορπώντας αφειδώλευτα το χαμόγελο στους επίσης πονεμένους επισκέπτες του και διηγούμενος ευχάριστες ιστορίες από τα πνευματικά βιβλία και τις εμπειρίες του. Είλκε και οικοδομούσε τις ψυχές. Δεν ήταν λίγο εξάλλου να βλέπουν έναν τέτοιο ασθενή γεμάτο πίστη, θάρρος και ψυχική λεβεντιά να βροντοφωνάζει: «Ας είναι δοξασμένο το άγιο όνομα Του!».

Εκοιμήθη εν Κυρίω στις 4 Ιανουαρίου 1964 και εις ηλικίαν 74 ετών. Κατά την εκταφή του τα ιερά του λείψανα ευωδίασαν. Πολλά είναι τα θαύματα που επιτελούνται με την επίκληση του αγίου ονόματος του και την προσκύνηση των τιμίων λειψάνων του.

Η αγιοκατάταξη του με πράξη του Οικουμενικού Πατριαρχείου την 1η Δεκεμβρίου 2012 έφερε την επιβράβευση της μοναχικής του ασκήσεως και της μαρτυρικής του αθλήσεως και στάλαξε βάλαμο στις καρδίες των τιμώντων την μνήμη Του. Εδώ και λίγα χρόνια πολλά παιδάκια λαμβάνουν κατά το άγιο βάπτισμα το τίμιο όνομά Του.

Από την διδαχή Του: «Παιδιά μου, προσεύχεσθε; και πώς προσεύχεσθε; με την προσευχή του Ιησού να προσεύχεσθε, με το Κύριε Ιησού Χριστέ, ελέησον με. Έτσι να προσεύχεσθε έτσι είναι καλά».